

JAN MAREŠ

vrchní ředitel sekce vzdělávání a mládeže
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Praha, březen 2026
Č. j.: MSMT- 4251/2026-2

Vážený pane doktore,

zasílám níže uvedené stanovisko k Vašemu dopisu ze dne 16. února 2026 (41/2024/NZ/MT), který obsahuje dotazy k procesu transformace dětských domovů a které vyplynuly z diskuse s Moravskoslezským krajem při řešení nevyhovujících podmínek zajištění péče o děti ve velkokapacitních dětských domovech v jejich kraji.

Úvodem mi dovoluje konstatovat, že si velmi cením Vašeho zájmu o kvalitu péče v dětských domovech a o proces transformace dětských domovů. Pevně věřím, že společným úsilím všech aktérů se nám podaří prosadit změny směřující ke kvalitnímu systému náhradní péče, který má být založen na přívětivém a rodinném prostředí.

Co se týče Vašeho podnětu k nastavení financování provozu „transformovaných“ dětských domovů, tedy domovů poskytujících péči v přirozenějším rodinném prostředí s důrazem na samostatnost svěřených dětí mohou uvést, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) je otevřeno další diskusi založené na vyhodnocení nákladů „transformovaných“ dětských domovů.

Na tomto místě považuji za nutné připomenout, že již v roce 2020 změnilo MŠMT způsob normování finančních prostředků na činnost dětského domova tak, že stanovuje republikový normativ na rodinnou skupinu bez ohledu na to, jaký počet dětí se v ní nachází. Tento způsob financování je tak pro kraje s dětskými domovy s méně početnými rodinnými skupinami příznivější, než do té doby aplikovaný způsob financování „na dítě“ (resp. lůžkovou kapacitu). Nicméně, MŠMT výše uvedeným republikovým normativem rozhoduje pouze o způsobu rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé kraje. Je pak v pravomoci krajského úřadu stanovit krajský normativ pro dětské domovy odlišně od republikového normativu. Jinými slovy, i na rodinnou skupinu, např. se třemi dětmi poskytuje MŠMT krajskému úřadu stejný objem finančních prostředků jako na rodinnou skupinu o osmi dětech, přestože je zákonnou povinností zřizovatele v případě jeho rozhodnutí o nižším počtu dětí v rodinné skupině, než stanovuje zákon, uhradit zvýšené výdaje na činnost takového dětského domova.

Pro ilustraci lze porovnat Liberecký a Pardubický kraj, kdy do Pardubického kraje MŠMT normovalo finanční prostředky na 25 rodinných skupin a do Libereckého kraje na 26 rodinných skupin. Avšak v Pardubickém kraji bylo vykázáno o 34 dětí méně. Je tedy zcela prokazatelné,

že už od roku 2020 na méně početné rodinné skupiny vynakládá MŠMT v přepočtu na 1 dítě více finančních prostředků, než na rodinné skupiny více početné.

Dovolil bych si rovněž zmínit, že MŠMT podpořilo novelu zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních (dále jen „zákon o ústavní výchově“), jejíž cílem bylo přiblížení náhradní péče běžnému rodinnému životu a komunitě, a to zejména umožněním zřídit i pouze jednu rodinnou skupinu v bytovém domě (namísto dosavadních dvou skupin) a zakotvením preference umístování těchto skupin do bytových domů. Platná legislativa rovněž explicitně nestanovuje povinnost, aby rodinná skupina (čítající šest až osm dětí) spolu fyzicky žila v jedné domácnosti. Rodinná skupina je primárně základní organizační jednotkou z hlediska financování a personálního zajištění péče.

MŠMT v loňském roce rovněž diskutovalo navazující úpravu zákona o ústavní výchově a prováděcí vyhlášky č. 438/2006 Sb., s cílem posílit snahy o péči v přirozeném prostředí dětí a rozvoji jejich kompetencí. V rámci daného bylo otevřeno téma snížení velikosti rodinných a výchovných skupin na maximálně šest dětí na skupinu.

Nyní si dovoluji přejít konkrétněji k jednotlivým otázkám.

V rámci úpravy investičních dotačních podmínek na podporu transformace lze uvést, že MŠMT vnímá dané jako klíčové pro transformaci systému náhradní pobytové péče (jak u dětských domovů, tak u přímo řízených organizací MŠMT). Z toho důvodu i ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí usiluje o vytvoření této prioritní oblasti v dalším programovém období evropských fondů pod Ministerstvem pro místní rozvoj.

Potřebu přeměny jednoho z dětských domovů na dětský domov se školou, kde jde o opakovanou žádost, bezpochyby vnímáme. Vzhledem k ekonomické a personální náročnosti takového provozu a s ohledem na otázku skutečných kapacit, které by takové zařízení vytvořilo, je aktuální zaměření řešit toto cestou vytvoření pracoviště pobytového či stacionárního střediska výchovné péče pod Diagnostickým ústavem Bohumín a menších ambulantních pracovišť v dalších oblastech. Rovněž lze doporučit model, který jsme zaznamenali např. v Pardubickém či Jihomoravském kraji, kdy na kraji vzniká tým odborníků z oblastí psychoterapeutické, etopedické, speciálně pedagogické, který je připraven k téměř okamžitému výjezdu do krajského dětského domova s podporou a pomocí při náročných situacích.

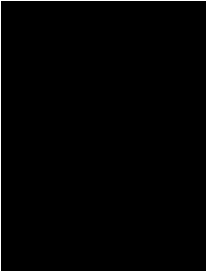
K otázce zvýšení normativů pro transformované rodinné skupiny lze uvést, že daná oblast byla v minulém roce analyticky zpracována na základě podkladů od vybraných krajských zástupců. Tento propočít založený na personálních potřebách v zařízení ukazuje jako ideální výši normativu na transformovanou skupinu ve výši 5,132 mil. Kč. Nicméně vzhledem k rozpočtovým možnostem a rovněž otázce výkladu úpravy školského zákona nebude v současné době navrhován samostatný normativ na transformovanou skupinu v dětském domově. Co se týče dotazu, zda má MŠMZ podnět i z jiných krajů, je objektivní sdělit, že k tomuto bylo přijato i usnesení orgánů Rady Asociace krajů. Avšak tyto požadavky se zcela neobjevují na ekonomických poradách MŠMT se zástupci krajů a jiných poskytovatelů.

Otázka zaměřující se na vyjasnění odpovědnosti za personální a odborné zabezpečení transformovaných zařízení nám není zcela jasná, není tedy možné se nyní vyjádřit. Rádi bychom požádali o případné upřesnění, respektive sdělení, kam dotaz přesně směřuje. Ke komunikace pro upřesnění využijte adresu: Marina.StepankovaStybrova@msmt.gov.cz

V rámci podnětů zaměřených na legislativní úpravy a nedostatek personálu lze uvést, že změny probíhají i v jiných zatíženějších krajích, a to i v krajích s nedostatkem vysokoškolsky vzdělaných osob. Shodneme se, že proces transformace není jednorázová akce, ale že jde o postupný proces. Například v Pardubickém kraji trval přibližně deset let, změna u jednoho zařízení je formální proces až na dva roky. To samé platí i v oblasti vzdělávání a personální práce, kde lze využívat různé druhy školení, rekvalifikací a doplnění vzdělání, což i v našich (ministerských) přímo řízených zařízeních, které jsou po různých částech republiky, funguje. Proměny v oblasti náhradní péče v dětských domovech nelze rovněž z našeho pohledu plně dávat do souvislosti s komplexním vznikem nové úpravy. Legislativní zázemí pro transformaci, stejně jako národní i mezinárodní závazky v tomto hovoří jasně. S čím je z našeho pohledu proces transformace provázán je tak spíše otázka provázání rozvoje pěstounské péče, sociálních služeb pro cílovou skupinu ohrožených rodin a dětí se zkušeností s ústavní výchovou a vytvořením koordinátora pro umístování. Výhodou je, že dané je v rukou kraje a může tak postupovat systematicky a komplexně.

Mohu však potvrdit, že MŠMT připravuje návrh věcného záměru zákona k náhradní výchovné péči s předpokládaným předložením do konce roku 2026, který má nahradit zákon č. 109/2002 Sb., zákon o ústavní výchově. Záměr byl představen minulý rok i na půdě KVOP. Aktuálně je záměr projednáván na úrovni vedení MŠMT.

S úctou

Digitálně
podepsal Mgr.
Jan Mareš MBA
Datum:
2026.03.19
13:10:12 +01'00'

Vážený pan,
JUDr. Vít Alexander Schorm
Zástupce veřejného ochránce práv
Kancelář veřejného ochránce práv
Údolní 658/39
602 00 Brno